

Paul Niedermaier 80

La sosirea mea în orașul de pe Cibin, în urmă cu aproape cinci decenii, elita intelectualității sibiene era grupată în jurul a trei instituții puternice: *Muzeul Brukenthal*, *Centrul de Științe Sociale Sibiu* și *Institutul de Învățământ Superior*.

Dacă prima se identifica, îndeobște, cu o lungă și perenă tradiție (*Muzeul Brukenthal* era cea mai veche instituție de profil din această parte a Europei), iar ultima pregătea cu grijă prima generație de studenți, *Centrul de Științe Sociale* (actualul *Institut de Cercetări Socio-Umane Sibiu*) era pentru mine un adevărat centru academic, cu o activitate bine conturată, cu cercetători de primă mână, cunoscuți și recunoscuți în spațiul european.

Prezențe marcante în arealul cultural sibian, cercetătorii de aici acopereau segmente inedite de cultură, discipline cu care nu mă întâlnisem prea des: *lexicografie*, *arheologie* sau *urbanism*. Exercitau asupra mea o atracție specială și îmi stimulau curiozitatea, dorința de a le cunoaște preocupările. Îi vizitam destul de des, îndeobște pe Anca Goția, viitoarea mea colegă și pe profesorul Nicolae Branga, vechi amic din Țara Secașelor. Treptat, am început să îi cunosc și pe ceilalți, majoritatea având între 35 și 40 de ani, cu cca. 10-15 ani mai vârstnici decât mine. Îi consideram o minoritate (erau singurii intelectuali cu statut de cercetători din Sibiu) care trebuie protejată și, de ce nu ... admirată. Pentru mine, care trăiam într-o lume mai mult decât efemeră, cercetarea reprezenta perenitatea.

Paul Niedermaier, căci despre Domnia Sa este vorba în rândurile următoare, avea prestigiul științific al arhitectului care proiectase *Muzeul Tehnicii Populare* din Dumbrava Sibiului – unul dintre cele mai mari din

spațiul european, dar și o experiență de invidiat în domeniul habitatului rural. Aprofundase, în mai multe studii din anii '70, o serie de probleme legate de specificul civilizației și culturii de tip tradițional, devenite aproape clasice, repere în domeniu. Amintim în acest context:

- ✓ *Proiectul de sistematizare a Muzeului din Dumbrava Sibiului*, în „Cibinium”, 1966, p. 29-40;
- ✓ *Moara cu „dube” din satul Fânațe, raionul Beiuș, regiunea Crișana* (coautor), Sibiu, Muzeul Brukenthal (Monumente de cultură în Muzeul Tehnicii Populare din Dumbrava Sibiului), 1966, 19 p. cu fig. și pl.;
- ✓ *Note de călătorie. Muzeetnografice în aer liber din Austria și R.F.G.*, în „Cibinium”, 1967-1968, p. 517-520;
- ✓ *Dorfkerne auf dem Gebiet der Sieben Stühle [Nucleele satelor din teritoriul celor șapte scaune]*, în „Forschungen zur Volks- und Landeskunde”, Band 16/1, 1973, p. 39-66;
- ✓ *Completări și ameliorări la proiectul de realizare arhitectonică, peisagistică și funcțională a Muzeului Tehnicii Populare din Dumbrava Sibiului*, în „Cibinium”, 1974-1978, p. 71-80;
- ✓ *Proiectul de sistematizare al sectorului etnografic în aer liber al Muzeului Golești*, în „Museum. Studii și comunicări de istorie și etnografie”, Golești, 1974, p. 235-246;
- ✓ *Începuturile muzeului în aer liber din Dumbrava Sibiului*, în „Cibinium”, 2006-2008, p. 7-9;
- ✓ *Reconstituirea morii de vânt căciulată de la Beștepe. In memoriam Hedwig Rușdea*, în *Morile de vânt din Dobrogea: Hedwig Ulrike Rușdea în memoria etnomuzeologiei românești*, ediție îngrijită de Valerie Deleanu și Delia Voina, Sibiu, Editura ASTRA Museum, 2012, p. 282-296;
- ✓ *Interviu privind înființarea și organizarea secției în aer liber a Complexului Național Muzeal ASTRA*, în *50 de ani de Muzeu în aer liber în Dumbrava Sibiului în 18 interviuri*, coord.: Ovidiu Baron, Lucian Nicolae Robu, Sibiu, Editura ASTRA Museum, 2013, p. 35-48.

Aceste preocupări de factură *etnologică* și-au făcut loc – discret dar sigur – în activitatea sa științifică, devenind, cu timpul, o *dimensiune* bine conturată. Dintre lucrările pe această temă consemnăm:

- ✓ *Banater Siedlungen im Lichte der Josephinischen Landesaufnahme [Așezări bănățene în lumina ridicării topografice iosefine]*, în „Forschungen zur Volks- und Landeskunde”, Band 24/2, 1981, p. 50-55;
- ✓ *Die Germakungen siebenbürgischer Straßendörfer [Hotarele satelor transilvănene așezate pe drumurile principale]*, în „Forschungen zur Volks- und Landeskunde”, Band 32/1, 1989, p. 32-41;

- ✓ *Problema păstrării patrimoniului arhitectonic țăranesc al sașilor din Transilvania*, în „Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice”, nr. 3-4/1990, p. 4-6;
- ✓ *Die Umgestaltung einer Landschaft im Südosten Europas. Siebenbürgen im Mittelalter und in der frühen Neuzeit [Transformarea peisajului în sud-estul Europei. Transilvania în evul mediu și începutul epocii moderne]*, în *Van Brussel tot Siebenbürgen. Progress in human geography in Europe. Liber Amicorum Prof. Dr. Herman Van der Haegen* (Acta Geographica Lovaniensia), vol. 34, Leuven, 1994, p. 671-675;
- ✓ *Weißkirch (Deutsch-Weißkirch). Ein Siebenbürgisches Dorf im Griff der Zeit. Zur Siedlungsgeschichte Rumäniens [Viscri. Un sat transilvănean de-a lungul anilor. Cu privire la evoluția așezărilor din România]*, red.: Herman Van der Haegen, Paul Niedermaier (Acta Geographica Lovaniensia), vol. 36, Leuven, 1997, 322 p. cu fig. și il.;
- ✓ *Surprinderea specificului satelor transilvănene în lumina cercetărilor din Viscri*, în *Tușnad 1999. A Múemlékvedelem elméleti és gyarkolati kérdesei / Teoria și practica reabilitării monumentelor istorice*, Sf. Gheorghe, 2000, p. 68-70;
- ✓ *Widerspiegelung des Weinbaues in der Architektur (Reflectarea viticulturii în arhitectură)*, în „Forschungen zur Volks- und Landeskunde”, Band 44-45, 2001-2002, p. 245-256;
- ✓ *Aus der Volkskunde der Siebenbürger Sachsen [Din etnologia sașilor ardeleni]*, Sibiu, 2003, autor al cap. *Bevölkerung und Siedlungslandschaft [Populația și habitatul]*, p. 17-38.

Având șansa de a lucra, la același institut, vreme de trei decenii, de a participa împreună la numeroase simpozioane și sesiuni de comunicări științifice, m-a uimit, întotdeauna, atenția specială pe care Profesorul Paul Niedermaier a acordat-o celor două muzee în aer liber – *Astra* din Dumbrava Sibiului și *Muzeul Viticulturii și Pomiculturii de la Golești Argeș*. Grija aproape părintească, cu care a înconjurat, vreme de peste cinci decenii, cele două proiecte de suflet, impresionează și încântă deopotrivă. A semnalat, ori de câte ori a fost cazul, la simpozioane, dar mai cu seamă în discrete întâlniri cu managerii acestor instituții, excesele, îndepărtarea de spiritul proiectelor, elementele care frizează kitsch-ul, apărute de-a lungul anilor. Cu multă delicatețe, a atras atenția asupra unor „evoluții” scăpate de sub control, ori asupra unor construcții care au proliferat nepermis de mult.

În toate observațiile și comentariile Profesorului Paul Niedermaier se simte urbanistul bine informat, dublat de un atent și rafinat peisagist. Sugestiile Domniei Sale sunt, întotdeauna, sincere și constructive. Ele vizează, nu o dată, pitorescul muzeelor în aer liber și, desigur, autenticitatea, cu elemente specifice satului tradițional din România.

Acum, după mai bine de cinci decenii, fostul absolvent al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” București (promoția 1961) este directorul *Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu* și profesorul care a îndrumat, zeci de ani, activitatea științifică a studenților și doctoranzilor de la Universitatea „Lucian Blaga”. Membru în numeroase organisme naționale („Comisia Națională a Monumentelor Istorice”, „Comisia de Urbanism a Ministerului Culturii” etc.) și internaționale („International Kommission for the History of Towns”, „Südostdeutsche Historische Kommission” ș.a.) Paul Niedermaier este, de asemenea, președinte de onoare al „Comisiei de Istorie a Orașelor din România”, precum și al „Comisiei Zonale a Monumentelor Istorice – Transilvania sud-est”. Din 2001, este membru corespondent al Academiei Române.

Cu prilejul împlinirii a 80 de ani (s-a născut la Sibiu în 25 iulie 1937), sectorul de etnologie al Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu îi urează tot binele din lume, multă sănătate și cât mai multe împliniri profesionale.

La mulți ani, domnule director!

Ilie MOISE